

Bijlage

Nadere inventarisatie van (landelijke) registraties die ingezet kunnen worden voor de OGGZ monitor

Hoewel er veel informatie is over mensen met enkelvoudige problemen ontbreekt het inzicht in de OGGZ-groep. Het gaat hierbij om mensen met ernstige sociaal medische problemen op meerdere leefdomeinen die onvoldoende bereikt worden door de reguliere zorg. Bij de eerste rapportage over de landelijk te ontwikkelen OGGZ-monitor werd geconcludeerd dat 'de OGGZ doelgroep' bestaat uit veel verschillende subgroepen met combinaties van problemen die ook nog eens deels verborgen zijn. Daarom is in 2024 besloten om enkele concrete subgroepen onder de loep te nemen.

In de pilots zijn drie subgroepen onderzocht:

- Dakloze mensen buiten de keten
Maatschappelijke Opvang Beschermd Wonen (MOBW) (waaronder in het bijzonder: **EU-arbeidsmigranten, ongedocumenteerden en moeilijk bereikbare personen die horen tot de doelgroep voor MOBW**)
- **Personen met dementie en zorgtekort;**
- **Personen met ernstige woningvervuiling/hoarding.**

Deze rapportage richt zich op de landelijke bronnen die cijfermatig één of meer van de hierboven genoemde subgroepen in beeld brengen. Ook bronnen die niet specifiek op deze doelgroepen gericht zijn maar wel waardevol zijn voor de OGGZ-monitor worden in deze factsheet vermeld. Per bron wordt in onderstaande tabellen een omschrijving gegeven van: -doelgroep; -achtergrondinformatie; -beschikbaarheid; -knel- en pluspunten. Uiteindelijk wordt per bron een oordeel gegeven of de registratie bruikbaar is voor de OGGZ-monitor. Daarbij wordt specifiek ingegaan op de landelijke bronnen voor de bovengenoemde subgroepen.

Grote verscheidenheid aan bronnen

Bronnen die informatie geven over thema's die gelieerd zijn aan de OGGZ doelgroepen (zoals, armoede, schulden, gebruik van alcohol en drugs, ondersteuning aan mensen met psychische problematiek) zijn via diverse website te raadplegen. Zo publiceert de VNG op haar website Monitor Overzicht: Sociaal Domein en Gezondheid 28 monitors die raakvlakken hebben met het sociaal domein en gezondheid. Onder deze monitors bevinden zich onder andere de 'Impactmonitor huiselijke geweld en kindermishandeling' (bron: CBS) en 'ETHOS Light telling' (bron: Hogeschool Utrecht, Kansfonds) en 'Monitor Psychische Problematiek' (bron: Phrenos/KPMG). Daarnaast noemt de website ook monitors in ontwikkeling zoals het dashboard Beschermd Thuis en het dashboard Aanpak Dakloosheid.

Alle, door ons gevonden, landelijke bronnen die informatie geven over de OGGZ zijn opgenomen in onderstaande vier tabellen. In de eerste tabel staan de bronnen genoemd die vooral een algemeen beeld schetsen van de verschillende OGGZ-groepen en die, na een ontwikkelingsslag, de potentie hebben om meer inzicht te geven in één of meer van de bovengenoemde subgroepen. De tabellen 2 t/m 4 hebben betrekking op de drie subgroepen: dakloosheid, dementie en huisvervuiling/hoarding.

Landelijke OGGZ-bronnen: Algemeen

Bron	Eigenaar	Beschrijving	Mogelijke onderverdeling	Pluspunt	Knelpunt	Beschikbaarheid	Kansen	Doelgroep
Overlast door verward/ overspannen persoon (E33)	Politie	E33: "overlast door persoon met verward gedrag" is de code waarop de politie meldingen rondom personen met verward gedrag registreert in BVH.	*provincie; *gemeente; *wijken en buurten; *jaar; *maand; *soort overlast; *overlastincidenten	Landelijke bron, trends en uitsplitsing mogelijk in aantal overlastincidenten.	Niet duidelijk afgebakend. Mogelijk verschillen in wijze van registreren tussen korpsen en in de tijd.	https://data.politie.nl/	MISSCHIEN , het is niet helemaal duidelijk in hoeverre de code E33 consequent gebruikt wordt.	Algemeen psychische & verslavings problemen.
Poging tot zelfdoding (E14)	Politie	E14: "Poging tot zelfdoding" is de code waarop de politie meldingen rondom personen met suïcidaal gedrag registreert in BVH.	*provincie; *gemeente; *wijken en buurten; *jaar; *maand	Landelijke bron, trends en uitsplitsing mogelijk in aantal dreigende suïcideincidenten.	Onduidelijk of dit door de verschillende politiekorpsen op eenzelfde manier wordt geregistreerd.	https://data.politie.nl/	MISSCHIEN , het is niet helemaal duidelijk in hoeverre de code E14 gebruikt wordt.	Psychische problemen met suïciditeit.
Niet acute zorg meldingen van de politie (I28)	Politie/ Lorenz	Alle politiemeldingen over incidenten waar niet acute zorg nodig is (I28) en die naar diverse vangnetten en meldpunten doorgeleid zijn.	*gemeente; *meldpunt; *provincie; *jaar; *maand; *(unieke) meldingen; *leeftijdsgroepen *geslacht	Landelijke bron, trends en uitsplitsing mogelijk in aantal meldingen/ leeftijd/ geslacht.	Vergelijkingen tussen regio's niet mogelijk omdat er grote verschillen zijn in werkafspraken, kwaliteit en aard van de meldingen.	Beheer landelijk meldpunt zorgwekkend gedrag - Projecten Lorenz	MISSCHIEN , bij meer sturing op uniforme werkafspraken en ruimte voor doorontwikkeling kan dit een bruikbare bron worden.	Betreft meldingen waar vermoeden is van zorgtekort of zorgmijding. Als data gecategoriseerd kunnen worden naar aard van de problematiek kan er meer gezegd worden over specifieke groepen.
Landelijk meldpunt Zorgwekkend gedrag (0800-1205)	Lorenz	Alle telefoontjes die bij het landelijk meldpunt zorgwekkend gedrag (0800-1205) zijn doorgezet naar diverse vangnetten en meldpunten.	*meldpunt; *jaar; *maand; *tijdstip; *door-geschakelde meldingen	Landelijke bron, trends mogelijk in aantal doorgeschakelde meldingen.	Vergelijkingen en uitsplitsing op gemeenteniveau niet mogelijk. Er zijn grote verschillen in werkwijze en bereikbaarheid van de meldpunten.	Beheer landelijk meldpunt zorgwekkend gedrag - Projecten Lorenz	n.a.v. symposium: geen valide vergelijking tussen regio's mogelijk mogelijk wel trends in de tijd.	Betreft incidenten waar geen sprake is van spoed maar waar wel zorgen zijn. Meer info is te halen bij meldpunt waar melding naar doorgezet is.

Bron	Eigenaar	Beschrijving	Mogelijke onderverdeling	Pluspunt	Knelpunt	Beschikbaarheid	Kansen	Doelgroep
Landelijke werkgroep data-gedreven werken	Lorenz	Registratie van meldingen afkomstig van circa 120 vangnetten/meldpunten in Nederland.	*geslacht; *leeftijdsgroep; *gemeente; *problematiek; *diverse achtergrondkenmerken	Landelijke bron, trends mogelijk in meldingen en achtergrondkenmerken.	Bron is nog in ontwikkeling. De 120 meldpunten zijn onderling zeer verschillend van opzet en uitvoering. De vraag is of je hier een adequate gemene deler uit kan halen.	GGDGHOR: Infographic meldpunten zorgwekkend gedrag, feb. 2021	MISSCHIEN , nog veel werk te doen en er is grote twijfel of de data, dekkend zal zijn voor het land.	Registratie heeft intentie om te categoriseren naar problematiek rondom dementie, woonhygiëne/hoarding en dakloosheid.
Monitor wijk-GGD'er	Centrum voor criminaliteitspreventie en veiligheid (CCV)	De komende jaren werkt CCV aan het ontwikkelen van (meet)indicatoren om beter inzichtelijk te krijgen wat de inzet van een wijk-GGD'er oplevert.	nog in ontwikkeling	Verdieping op 'notoire overlastgevers' die keer op keer door de politie aangesproken of opgepakt worden en waar veel instanties en hulpverleners bij betrokken zijn.	Geen landelijke dekking, is nog in ontwikkeling.	Landelijk coördinatiepunt wijk-ggd'ers - Het CCV	MISSCHIEN , geen goed zicht omdat de monitor nog in ontwikkeling is.	Mensen met multi-problematiek die onder de aandacht komen van een wijk-GGD'er.
Formatus (= elektronisch registratiesysteem voor de eerstelijns forensische geneeskunde)	GGD-en	Woninglijken (mensen die tenminste 2 weken onopgemerkt dood in hun huis hebben gelegen).	*leeftijd; *geslacht; *gemeente;	(Bijna) landelijke bron. Bij lijkschouw dient de duur sinds overlijden te worden ingevuld.	Niet exclusief OGGZ: ongeveer de helft van de mensen behoort tot de groep met OGGZ-problemen.	Op aanvraag, indien van onderzoeksplan en beoordeling door regiomanagers.	JA , indien toestemming van regiomanagers.	Alleenwonenden en sociaal geïsoleerde mensen (mogelijk een indicator voor sociaal isolement).
Formatus (= elektronisch registratiesysteem voor de eerstelijns forensische geneeskunde)	GGD-en	Medische zorg verleend aan arrestanten.	*gemeente; *leeftijd; *geslacht; *aard medische zorg; *geboorteland	(Bijna) landelijke bron. Trends en uitsplitsing op gemeentenniveau mogelijk.	Mogelijk zijn er regionale verschillen in registratie (veelheid van codes/medicatie) en politieoptreden.	Op aanvraag, indien van onderzoeksplan en beoordeling door regiomanagers.	JA , indien toestemming van regiomanagers.	Arrestanten met verslaving of psychiatrie. Betrekking op criminele en overlast gevende groep.

Bron	Eigenaar	Beschrijving	Mogelijke onderverdeling	Pluspunt	Knelpunt	Beschikbaarheid	Kansen	Doelgroep
Kosten zorgverzekeraars GGZ	Vektis	Declaratiedata m.b.t. GGZ van alle zorgverzekeraars in Nederland zoals geneeskundige GGZ dat binnen zorgverzekeringswet valt, zorg door GGZ-POH en langdurige GGZ zorg.	*wachtlijden GGZ; *patiënten met ernstige psychiatrische aandoening (jaar/aantal/ diagnoses/ gemeente/ kosten per zorgsoort); *trends in ambulantisering in de GGZ	Landelijke bron, trends mogelijk in aantal patiënten/ diagnoses/ wachtlijst/ en uitsplitsing mogelijk naar gemeenten.	Is niet onze doelgroep, betreft namelijk patiënten die al in (GGZ-)zorg zijn.	<u>Regiobeeld: psychische problematiek intensieve ambulante behandeling</u>	NEE , betreft niet onze doelgroep.	GGZ-patiënten die in zorg zijn (kosten geregistreerd door zorgverzekeraar).
Wachtlijsten GGZ	Nederlandse zorgautoriteit (NZa)	Omvang wachtlijsten en wachtlijden GGZ.	*trend; *regio; *diagnose; aantal wachtplekken; gemiddelde wachtlijden	Landelijke registratie.	Gaat niet (alleen) over de OGGZ-groep. Validiteit discutabel.	<u>Informatiekaart Wachtlijden en aantal wachtplekken ggz 2023 – februari 2024 Nederlandse Zorgautoriteit</u>	MISSCHIEN , als de bron een uitsplitsing kan maken naar (OGGZ) problematiek.	Mensen met psychiatrische problematiek die op een wachtlijst staan.
Ketenmonitor Wvvgz	WVS	De ketenmonitor bevat cijfers die betrekking hebben op (het proces van) het opleggen van machtigingen en maatregelen. Het gaat om verplichte zorg. Dit kan een klinische opname of ambulante zorg thuis zijn.	*aantal personen; *aantal (voortzettingen) zorgmachtigingen en crisismaatregelen; *aantal meldingen/ verkenkend onderzoek; *aantal aanvragen voorbereiding verzoekschrift bij OvJ	Landelijke bron, trends mogelijk.	Geen geografische uitsplitsing en geen achtergrondgegevens over betrokkenen waar machtigingen en maatregelen voor bedoeld zijn.	<u>Ketenmonitor Wvvgz Wet verplichte ggz (Wvvgz) Informatiepunt dwang in de zorg</u>	MISSCHIEN , als de bron een uitsplitsing kan maken op gemeenteniveau en aard van de problematiek van betrokkenen kan weergeven.	Personen met één of meerdere Wvvgz-machtigingen of waar Wvvgz-machtiging voor is aangevraagd.
Bemoeizorg	Movisie	Bemoeizorg in 5 bemoeizorgpraktijken. Het gaat om mensen in een heel zorgelijke situatie vanwege meervoudige problematiek, maar die niet in staat zijn om zelf hulp en ondersteuning te zoeken.	Hoe wordt in de praktijk bemoeizorg vormgegeven: good practices en knelpunten.	Verdieping op 'notoire overlastgevers' die keer op keer door de politie worden aangesproken of opgepakt, waar tal van instanties en hulpverleners bij betrokken zijn.	Geen landelijke dekking of geografische uitsplitsing.	<u>Van vangnet naar bemoeizorg: wat weten we? Movisie</u>	NEE , deze bron is meer kwalitatief dan kwantitatief ingestoken.	Verschillende groepen zoals alleenstaande ouderen met dementie die niet goed meer voor zichzelf kunnen zorgen of dakloze mensen met ernstige verslaving en veel psychosociale problemen.

Tabel 1. Landelijke registraties die beeld geven over OGGZ-doelgroep in het algemeen.

Landelijke OGGZ-bronnen: dakloosheid

Bron	Eigenaar	Beschrijving	Mogelijke onderverdeling	Pluspunt	Knelpunt	Beschikbaarheid	Kansen	Doelgroep
Overlast van zwervers (E41)	Politie	E41: "overlast door zwervers" is de code waarop de politie meldingen rondom personen die dakloos zijn en overlast veroorzaken registreert in BVH.	*provincie; *gemeente; *wijken en buurten; *jaar; *maand; *achtergrondkenmerken zoals leeftijd, geslacht, nationaliteit.	Landelijke bron, trends mogelijk in aantal overlastincidenten.	Onduidelijk of dit door de verschillende politiekorpsen en door de tijd heen op eenzelfde manier wordt geregistreerd. Gaat om incidenten, niet om unieke mensen.	https://data.politie.nl/	MISSCHIEN , indien de code E41 vergelijkbaar gebruikt wordt.	Indien de data naar nationaliteit kunnen worden weergegeven kan er meer gezegd worden over specifieke groepen zoals EU-burgers met een andere nationaliteit dan de Nederlandse.
Formatus (= elektronisch registratie-systeem voor de eerstelijns forensische geneeskunde)	GGD-en	Lijkvindingen in de openbare ruimte van mensen die dakloos zijn.	*leeftijd; *geslacht; *land van herkomst; *gemeente van overlijden	(Bijna) landelijke bron, bron is onafhankelijk van zorg of meldingsbereidheid.	Niet altijd is vast te stellen dat het gaat om mensen die dakloos zijn. Kleine aantallen, gaat enkel om buitenslapers.	Op aanvraag, indien onderzoeksplan. Beoordeling door regiomanagers.	JA , indien toestemming. Met behulp van trefwoorden; geen aparte categorie.	Mensen die dakloos zijn en buiten of in publieke ruimte verblijven.
Regeling onverzekerbare vreemdelingen (OVV) of subsidieregeling medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden (SOV)	CAK	OVV: Zorgverleners kunnen de gemaakte kosten van vreemdelingen zonder verblijfsvergunning bij CAK declareren als zij deze niet kunnen innen bij degene die de zorg ontving. SOV: CAK keert ook subsidieaanvragen uit aan onverzekerden die recht op zorg hebben als dat medisch noodzakelijk is.	*aantal declaraties OVV/SOV; *jaar	Trends mogelijk m.b.t. het aantal ontvangen declaraties van de OVV/SOV per jaar; en het aantal unieke cliënten per jaar uitgesplitst naar typen zorg/kostensoort.	Niet mogelijk om exact aantallen te geven (deze personen hebben geen BSN-nummer) per gemeente.	Regeling onverzekerbare vreemdelingen - CAK Zakelijk en Subsidieregeling medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden - CAK Zakelijk	NEE , niet mogelijk om uitsplitsing te maken naar dakloosheid/ specifieke (dakloze) doelgroepen of regio/ gemeenten.	Onverzekerde buitenlanders buiten en binnen EU (geen asielzoekers) (OVV en SOV) die een medische behandeling gehad hebben en door behandelaar gedeclareerd is bij CAK.

Bron	Eigenaar	Beschrijving	Mogelijke onderverdeling	Pluspunt	Knelpunt	Beschikbaarheid	Kansen	Doelgroep
Schatting dakloze mensen	CBS	Het onderzoek richt zich op dakloze mensen van 18 tot 65 jaar met BSN.	*aantal dakloze mensen van 18 tot 65 jaar; *jaar; *leeftijd; *geslacht; *herkomst; *verdeling G4 vs overig NL	Landelijke bron, trends mogelijk in aantal dakloze mensen van 18 tot 65 jaar en diverse achtergrondkenmerken.	Methode is niet zo transparant. Dakloze mensen die niet rechtmatig in NL verblijven worden niet meegenomen.	Monitor Dakloosheid CBS	JA , geeft landelijke dekking, maar geen regionale uitsplitsing mogelijk.	Brede dakloze groep die rechtmatig in Nederland verblijft.
CBS schatting en ETHOS tellingen zijn onderdeel van de monitor dakloosheid.	CBS	De monitor dakloosheid is een jaarlijks onderzoek, waar maatschappelijke opvangorganisaties en GGD'en gevraagd worden om gegevens aan te leveren.	*gemeente; *jaar; *aantal mensen in de (nood)opvang; *aantal mensen in 7x24 uurs opvang met begeleiding (residentieel)	Landelijke bron, trends mogelijk in aantal daklozen in de nood- en tijdelijke opvang.	Niet alle dakloze groepen worden meegenomen.	Jaarlijkse update, de resultaten najaar 2024 Monitor Dakloosheid CBS	In ontwikkeling	Daklozen in de nood- en tijdelijke opvang (deze categorieën zijn namelijk het beste te monitoren d.m.v. het opvragen van registraties).
ETHOS-telling: dak- en thuisloze personen	Hogeschool Utrecht en Kansfonds	Telling van aantal dak- en thuisloze personen in 55 gemeenten in de regio's Breda, Hart van Brabant, Holland Rijnland, Westelijke Mijnstreek, Gelderland-Zuid en West-Friesland.	*gemeente; *leeftijd; *geslacht; diverse achtergrondkenmerken.	Bron (tot nu toe 6 regio's uit Nederland) waar vergelijkingen mogelijk zijn tussen regio's, gemeenten en achtergrondkenmerken van dak- en thuislozen.	Nog geen landelijke dekking. In 2025 doen 9 regio's en 2026 11 regio's mee met ETHOS-telling.	ETHOS-telling dak- en thuisloosheid Hogeschool Utrecht	JA , nog geen landelijke dekking maar trapsgewijs wordt telling in verschillende regio's in Nederland uitgevoerd.	Brede groep van dakloze mensen (ETHOS definitie) op 1 dag in beeld bij organisaties. De doelgroep is veel breder dan de OGGZ groep.
Vonnissen en daadwerkelijke huisuitzettingen	Aedes	Jaarlijkse monitor van bijna alle (272 van 276) woningcorporaties uit Nederland.	*jaar; *aantal vonnissen tot uitzetting; *aantal daadwerkelijke huisuitzettingen	Landelijke bron, trends mogelijk in aantal vonnissen en daadwerkelijke huisuitzettingen.	Geen geografische uitsplitsing en geen achtergrondgegevens over betrokkenen die vonnis of huisuitzetting hebben gehad.	Swing Viewer - Schulden en huisuitzettingen - Nederland AEDES	MISSCHIEN , geeft inzicht in aantal huisuitzettingen binnen de sociale huursector. Bron heeft nauwelijks extra indicatoren om data te duiden.	Huurders die door de woningcorporatie daadwerkelijk hun sociale huurwoning zijn uitgezet.

Bron	Eigenaar	Beschrijving	Mogelijke onderverdeling	Pluspunt	Knelpunt	Beschikbaarheid	Kansen	Doelgroep
Migranten-monitor	CBS	Monitor gaat over migranten in Nederland die afkomstig zijn uit (kandidaat-)lidstaten van de Europese Unie, exclusief Nederland, de European Free Trade Association en derde landen.	*aantal migranten met een baan in Nederland en/of ingezetene in de BRP; *werkregio; *jaar; *leeftijd; *geslacht; *herkomstland; *diverse achtergrondkenmerken	Uitgebreide monitor, trends te zien in migratieontwikkelingen, uitsplitsingen mogelijk in herkomstland, bedrijfstak, BRP-inschrijving, basisloon, etc.	Niet op gemeenteniveau, je hebt veel achtergrond-kennis nodig om te weten waar je naar kijkt. Dakloze migranten zijn niet direct uit de monitor te halen.	Migrantenmonitor (cbs.nl)	NEE , deze monitor geeft slechts zijdelings inzicht in dakloze EU-arbeidsmigranten.	Migranten in Nederland die afkomstig zijn uit (kandidaat) lidstaten van de Europese Unie.
Arbeidsmigranten in Nederland	Algemene Bond Uitzendonderneming (ABU)	Vanaf 2018 wordt jaarlijks onderzoek naar arbeidsmigranten in Nederland uitgevoerd. Betreft werknemers die bij een Nederlands bedrijf hebben gewerkt; -geen Nederlandse nationaliteit én geboorteland anders dan Nederland hebben; -geen kennismigrant zijn; -geen scholier/ student zijn; -uitzendkracht zijn. Aangevuld met enquête onder uitzendkrachten die niet-permanent in Nederland verblijven; - een hoofdverblijf buiten Nederland hebben.	*aantal arbeidsmigranten; *jaar; *geslacht; *leeftijd; *diverse achtergrondkenmerken	Uitgebreide monitor, trends te zien in aantal arbeidsmigranten, uitsplitsingen mogelijk in huisvesting/ woonsituatie.	Niet op gemeenteniveau, dakloze arbeidsmigranten zijn niet direct uit de monitor te halen.	Arbeidsmigranten in Nederland 2023 - ABU	NEE , deze monitor geeft slechts zijdelings inzicht in dakloze EU-arbeidsmigranten maar biedt wel inzicht in gehele context.	Arbeidsmigranten in Nederland (maar geen kennismigranten of studenten).
Doodsoorzaak 'niet ingezetenen'	CBS	Sterfgevallen met doodsoorzaken bij mensen die niet ingeschreven staan in Nederland en geen adres in buitenland hebben.	*gemeente van overlijden; *geslacht; *leeftijd; *doodsoorzaak; *woongemeente	Landelijke bron onafhankelijk van meldingen. Extrapolatie naar prevalentie mogelijk op basis van sterftecijfers Nederlandse bevolking.	Niet geheel een OGGZ-groep, betreft ook mensen die om andere reden niet ingeschreven staan.	Wordt niet geïncordeerd in doodsoorzaken-statistiek (op aanvraag bij CBS).	MISSCHIEN , als context m.b.t. de groep die niet-ingeschreven is.	Overleden daklozen zonder briefadres, ongedocumenteerden, EU- burgers zonder woonadres.

Tabel 2. Landelijke registraties die beeld geven over OGGZ-doelgroep, specifiek ingezoomd op dakloze groepen.

Landelijke OGGZ-bronnen: dementie

Bron	Eigenaar	Beschrijving	Mogelijke onderverdeling	Pluspunt	Knelpunt	Beschikbaarheid	Kansen	Doelgroep
Landelijke huisartsendossier	CBS	Aantal personen dat in een verslagjaar met diagnose P70 (Dementie/ Alzheimer) bekend was bij eigen huisarts.	*leeftijd; *geslacht; *jaar; *inkomen; diagnose P70 dementie	Landelijke bron, trends mogelijk in diagnose dementie, ook gerelateerd aan enkele achterkenmerken.	Geen geografische uitsplitsing, de registratie kan niet verder uitgesplitst worden naar thuiswonend en een zorgtekort.	StatLine - Personen naar bij de huisarts bekende diagnose: leeftijd, geslacht	NEE , geen betrekking op OGGZ-groep, geeft wel context. Geen uitsplitsing mogelijk op gemeenteniveau.	Aantal patiënten geregistreerd in huisartsen-praktijk met diagnose P70 dementie.
Zorgverzekeraars	Zorg-instituut Nederland	Aantal personen dat op de wachtlijst staat voor WLZ en de wachttijden op peildatum.	*doelgroep naar zorgbehoefte	Maandelijkse rapportage wachtlijsten WLZ waaronder WLZ met dementiezorg SVV.	Niet helemaal duidelijk in hoeverre dit de doelgroep voor OGGZ betreft en de mogelijkheden voor regionale opsplitsing.	Peildatum 01-01-2025 - tabellen toegankelijkheid Wlz Zorginstituut Nederland	MISSCHIEN , mensen met dementie die urgent hulp nodig hebben, waarvoor nog geen oplossing is, komen hier in beeld.	Doelgroep WLZ o.a. mensen met dementie.
Monitor Langdurige Zorg	CBS	Allerlei aspecten van de langdurige zorg waaronder wachten.	Doelgroep naar zorgbehoefte.	Alle informatie bij elkaar.	Met name de groep die gebruik maakt van zorg.	Monitor Langdurige Zorg CBS	Deels m.b.t. wachtlijsten zie boven.	Doelgroep langdurige zorg
Doodsoorzaak Dementie	CBS	Sterfgevallen met doodsoorzaak dementie te vinden onder ICD-10 codes F01-F03 en G30-G31.	*leeftijd; *geslacht; *jaar; *inkomen; dementie onder ICD-10 codes F01-F03 en G30 en G31	Landelijke bron, trends mogelijk in onderliggende doodsoorzaak dementie, ook gerelateerd aan enkele achtergrondkenmerken.	Geen geografische uitsplitsing, de groep dementerende ouderen met een zorgtekort zijn niet direct uit de bron te halen.	Doodsoorzaken uitgebreide lijst (F01,F03,G30) CBS	NEE , deze monitor geeft slechts zijdelings inzicht in mensen met dementie en een zorgtekort. Biedt wel inzicht in gehele context.	Overleden inwoners in Nederland met doodsoorzaak dementie.
Formatus (= elektronisch registratie-systeem voor de eerstelijns forensische geneeskunde)	GGD'en	Dodelijke ongevallen bij mensen met dementie, bijvoorbeeld verdrinkingen, verkeersongevallen bij mensen met dementie zonder begeleiding.	*leeftijd; *geslacht; *gemeente van overlijden; *aard van ongeval	(Bijna) landelijke bron.	Onvolledig; dementie zal niet altijd bekend zijn. Selectie nodig m.b.v. trefwoorden uit de lijkschouwrapportages.	Op aanvraag, indien onderzoeksplan, beoordeling door regiomanagers.	MISSCHIEN , indien toestemming. Categorisering m.b.v. trefwoorden is arbeidsintensief.	Als gevolg van ongeval overleden inwoners met (vermoeden van) dementie.

Bron	Eigenaar	Beschrijving	Mogelijke onderverdeling	Pluspunt	Knelpunt	Beschikbaarheid	Kansen	Doelgroep
Dementie-in-kaart (meerdere bronnen over dementie, zoals CBS, Vektis, CIZ, CAK, Nivel)	ADC en Erasmus Universiteit in opdracht van het ministerie van VWS	Dashboard dat cijfermatig aanzicht biedt in kenmerken en zorggebruik van mensen met dementie en de trends hierin vanaf 2017.	*aantal mensen dat diagnose dementie heeft en/of professionele zorg vanwege dementie ontvangt; *diverse persoonskenmerken.	Veel achtergrondinformatie met geografische uitsplitsing en trends.	Alleen algemene situatie m.b.t dementie (geeft wel info over aantal mensen dat >13 weken op wachtlijst voor WLZ staat).	<u>Dementie in kaart</u>	MISSCHIEN , geeft goed overzicht van regionale context en ontwikkelingen m.b.t. dementie.	Mensen met dementie.
Zorg en ondersteuning bij dementie	Alzheimer Nederland	Vragenlijst onder mensen met dementie en hun mantelzorgers die iedere twee jaar wordt afgenomen.	*zorgbelasting van mantelzorgers; *zelfstandig blijven wonen van dementerenden; *diagnose en zorgplanning; *gebruik professionele zorg en ondersteuning.	Trends mogelijk, veel achtergrondinformatie.	Geen geografische uitsplitsing.	<u>Dementiemonitor 2024 Alzheimer Nederland</u>	MISSCHIEN , geeft vooral kwalitatief inzicht in de problematiek.	Mensen met dementie en hun mantelzorgers.

Tabel 3. Landelijke registraties die beeld geven over OGGZ-doelgroep, specifiek ingezoomd op dementie.

Landelijke OGGZ-bronnen, huisvervuiling/hoarding

Bron	Eigenaar	Beschrijving	Mogelijke onderverdeling	Pluspunt	Knelpunt	Beschikbaarheid	Kansen	Doelgroep
Formatus (= elektronisch registratie-systeem voor de eerstelijns forensische geneeskunde)	GGD-en	Lijkvindingen bij vervuilde of overvolle woningen (lijk-schouw-rapportages).	*leeftijd; *geslacht; *gemeente van overlijden	(Bijna) landelijke bron, onafhankelijk van het aantal meldingen.	Geen expliciete codering, wel in de beschrijving; maar vervuiling kan op veel manieren omschreven worden.	Op aanvraag, indien onderzoeks-plan, beoordeling door regio-managers.	JA , indien toestemming. Zonder categorisering arbeidsintensief (m.b.v. trefwoorden).	Inwoners overleden in een vervuild of overvol huis.
Corporaties die te maken hebben met woonoverlast (verwaarlozing en vervuiling)	Aedes	Enquête onder 195 corporaties over woonoverlast waaronder verwaarlozing en vervuiling.	*jaar; *percentage corporaties dat te maken heeft met o.a.: -verward gedrag; -verwaarlozing en vervuiling; -geluids-overlast; -meldingen van omwonende over mogelijk isolement	Landelijke bron: enquête dekt ca 70% van de corporaties; trends mogelijk in soort en percentage dat te maken heeft met woonoverlast.	Na 2019 geen nieuwe cijfers; geen geografische uitsplitsing; geen cijfers over aantal/percentage huurders.		NEE , deze monitor geeft slechts zijdelings inzicht in huisvervuiling/hoarding. Wel interessant voor andere huisvesting gerelateerde items.	Corporaties die te maken hebben gehad met woonoverlast.

Tabel 4. Landelijke registraties die beeld geven over OGGZ-doelgroep, specifiek ingezoomd op huisvervuiling/hoarding.

Mogelijkheden voor het gebruik van de landelijke bronnen

Mogelijkheden van landelijke bronnen op het monitoren van OGGZ groepen in het algemeen (algemene bronnen)

In tabel 1 staan bronnen genoemd die niet direct te koppelen zijn aan een specifieke OGGZ-groep, zie bijvoorbeeld de politiedata. Deze databronnen kunnen echter in de nabije toekomst, na harmonisatie, verdere categorisering en ontsluiting, belangrijke informatiebronnen worden voor de OGGZ-monitor. Als er incidenten zijn rondom personen met verward/onbegrepen gedrag wordt de politie vaak als eerste gebeld. In Basisvoorziening Handhaving registreert de politie verschillende codes zoals E33 (overlast door verward persoon), E41 (overlast van zwervers), E14 ((poging tot) zelfdoding) en I28 (een niet-acute zorg melding) (zie ook [220810 Infographic Personen met Verward gedrag](#)). Een nadeel van werken met politiedata is dat de codes gegeven zijn aan de hand van subjectieve waarnemingen van de verbaliserende agent.

Als een incident rondom personen met verward/onbegrepen gedrag niet acuut is maar opvolging wel noodzakelijk is, kunnen burgers en politie een melding doen bij het Landelijk Meldpunt Zorgwekkend Gedrag (burgers) of het lokale meldpunt (burgers en politie). Vanuit Lorenz, de coördinator van het Landelijk Meldpunt Zorgwekkend Gedrag, en van de lokale en regionale meldpunten voor niet-acute zorg ([Beheer landelijk meldpunt zorgwekkend gedrag - Projecten | Lorenz](#)) is een werkgroep datagericht werken actief aan de slag met het harmoniseren van de registraties van deze meldpunten. De pilot die GGD GHOR Nederland in 2018 tot 2020 in opdracht van ZonMw en VWS heeft uitgevoerd (zie [Info-graphic-Meldpunten-zorgwekkend-gedrag-febr-2021.pdf](#)) krijgt hiermee een vervolg. Omdat momenteel circa 120 meldpunten met grote verschillen in organisatie, werkwijze en doelstelling in Nederland actief zijn, is de vraag of alle meldingen bij elkaar gevoegd kunnen worden en of vergelijkingen tussen de meldpunten onderling zinvol zijn.

Meldingen leiden niet altijd direct tot passende zorg. Tussen aanmelding en zorg is er vaak nog sprake van een wachtperiode. De grootte en de trends in wachtlijsten maken het verschil tussen vraag en aanbod zichtbaar. Landelijke wachtlijstregistraties voor GGZ en WLZ bieden daarmee potentiële indicatoren voor de OGGZ-monitor. Kanttekeningen hierbij zijn dat net als bij de politiedata het ook bij de wachtlijsten WLZ en GGZ niet altijd gaat om de OGGZ-doelgroep en bovendien zijn wachtlijsten notoir ingewikkeld om een valide registratie te voeren.

Mogelijkheden van landelijke bronnen voor het monitoren van dakloosheid (specifieke bronnen)

Voor dakloosheid geeft de ETHOS telling zoals die landelijk wordt uitgerold mogelijkheden om een beter beeld te krijgen van de omvang en samenstelling van de doelgroep op regionaal niveau. In deze telling wordt iedereen die in beeld is bij hulpverlening of andere maatschappelijke organisaties meegeteld. Wel is het zo dat bij deze telling de doelgroep breder is dan de OGGZ doelgroep inclusief spoedzoekers met beperkte middelen.

Politiedata geven een beeld van dakloze mensen die overlast veroorzaken in de openbare ruimte en geregistreerd worden door de politie maar de trends of de verschillen tussen de regio's zijn hier niet automatisch een afspiegeling van. Prioriteit en registratiepraktijk van de politie kan verschillen in de verschillende korpsen. Desondanks lijkt dit een landelijke bron om verder te onderzoeken en zeker wanneer personalia zijn geregistreerd kan dit inzicht geven in de ontwikkelingen van de demografie en dynamiek binnen deze subgroep. Hierbij zou het bijvoorbeeld mogelijk zijn mogelijk zijn om een onderverdeling te maken tussen die bekend zijn in de Nederlandse bevolkingsregister en mensen die hier nooit zijn ingeschreven.

Tenslotte geeft de forensische lijkschouwregistratie een mogelijke ingang. Hoewel het overlijden van iemand die dakloos is weinig voorkomt zal een stijging of daling ervan een sterke aanwijzing kunnen geven

voor de ontwikkeling van het aantal en de kenmerken van de meest kwetsbare buitenslapers. Tot nu toe worden deze casussen niet structureel beschreven.

Tenslotte kan er een indicatie gegeven worden in de balans tussen vraag en aanbod bij basisvoorzieningen zoals nachtopvang. Zijn er bedden leeg, wordt de capaciteit volledig benut en/of moeten er dagelijks mensen worden teleurgesteld. Ook de extra capaciteit die tijdens de winterdagen moet worden ingezet is een eenvoudige indicator voor deze druk zonder dat daarmee de precieze grootte van de doelgroep wordt vastgesteld.

Mogelijkheden van landelijke bronnen voor het monitoren van dementie (specifieke bronnen)

Als indicator voor personen met dementie die niet als zodanig in beeld zijn of ondanks dat zij in beeld zijn een ernstig zorgtekort hebben, zijn minder landelijke bronnen aanwezig dan voor de andere groepen. Mogelijk dat (overschrijding van de 'treeknorm' bij) de wachtlijsten voor, "urgent en actief plaatsen" (VVE5), WLZ een beeld geven in de discrepantie tussen vraag en aanbod van de verpleging en verzorging bij deze groep.

Daarnaast zou mogelijk ook de geregistreerde politiemeldingen met betrekking tot (I28, E33) een indicatie kunnen geven van de problemen met betrekking tot ouderen in het algemeen. Meer algemeen zou het met de gegevens van de Forensische geneeskunde (of CBS) mogelijk moeten zijn om trends in sterfte aan ongevallen in de thuissituatie of in de openbare ruimte onder ouderen in kaart te brengen en dit te relateren aan de grootte van de groep (thuiswonende) ouderen. De cijfers zullen hierbij gerelateerd moeten worden aan de grootte van de groep ouderen in de regio.

Mogelijkheden van landelijke bronnen voor het monitoren van huisvervuiling/hoarding (specifieke bronnen)

Het landelijk in kaart brengen van ernstige huisvervuiling waarbij de cijfers vergelijkbaar zijn tussen regio's en over de tijd is waarschijnlijk niet haalbaar. Er zijn verschillen in de werkwijze, de betrokken partijen en de registraties. Bovendien zal de mate waarin huisvervuiling in beeld komt verschillen van gemeente tot gemeente en afhangen van het functioneren van het signaleringssysteem en de aard van de woningen (appartementen versus rijtjeshuis). Niettemin zal voor een inzicht in de aanpak van huisvervuiling per regio data voor de signalering, toeleiding, interventie en recidivering bruikbaar zijn.

Een mogelijkheid wordt gezien in de data van de forensische dienst. Huisvervuiling kan lang verborgen blijven wanneer er, naast de bewoner van het huis, niemand binnengelaten wordt. Alleen als mensen met huisvervuiling komen te overlijden zal dit vroeg of laat wel ontdekt worden. Hoewel het aantal slechts het topje van de ijsberg is, zou monitoring op deze casussen op den duur kunnen zorgen voor vergelijkbare aantallen tussen regio's en over de tijd. Door deze aantallen te relateren aan de grootte, de leeftijd- en geslachtverdeling en de woonsituatie kan berekend worden of het geobserveerde aantal hoger of lager is dan verwacht mag worden.

Mogelijk dat Artificiële Intelligentie een rol kan spelen bij de selectie van casussen op grond van tekstanalyses van de beschrijvingen en/of toegevoegde foto's van de woonruimte waar iemand gevonden is.

Deze verkenning, als onderdeel van de doorontwikkeling van een landelijke OGGZ-monitor, werd uitgevoerd in het kader van de Integrale Gezondheidsmonitor COVID-19. Het Netwerk GOR (Gezondheidsonderzoek bij Rampen) – bestaand uit het Nivel, RIVM, ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum, de lokale GGD'en en GGD GHOR Nederland – voert deze monitor uit. Dit project wordt gesubsidieerd door ZonMw namens het ministerie van VWS.